

**शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता मूल्यमापन /परीक्षा यातून वगळण्यात आलेल्या पाठ्य घटकांची यादी**  
**विषय: Solanaceous crop cultivator (X7) (Class- 9th)**  
**थेअरी अभ्यासक्रम**

अनु.क्र	युनिट कोड	युनिटचे नाव	उपघटक क्रमांक	वगळण्यात आलेल्या उपघटकाचे नाव	विद्यार्थी /शिक्षक हस्तपुस्तिका पान क्रमांक	वगळलेल्या आशयाबद्दल अभिप्राय/सूचना
<b>Part- 'A' Employability skills</b>						
1	Unit-1	Communication skills-1	Session-8	Talking about self	41-45	Self study
2	Unit-1	Communication skills-1	Session-9	Asking question-1	45-49	Self study
3	Unit-1	Communication skills-1	Session-10	Asking question-2	49-54	Self study
4	Unit-2	Self management skills-1	Session-4	Positive thinking	71-75	Self study
5	Unit-3	Information and communication information skills-1	Session-2	ICT tools:Smart phones and tablets-1	87-92	Self study
6	Unit-3	Information and communication information skills-1	Session-3	ICT tools:Smart phones and tablets-2	92-95	Self study
7	Unit-4	Entrepreneurial skills-1	Session-6	Product, service and hybrid business	155-159	Self study
8	Unit-5	Green skills-1	Session-2	Conserving natural resources	178-181	Self study
<b>Part- 'B' Vocational skills</b>						
१	Unit-1	Introduction to horticulture	3	Prospects of horticulture in India.		स्वयंअध्यानासाठी
२	Unit-1	Introduction to horticulture	4	Importance of vegetables in human diet		स्वयंअध्यानासाठी
३	Unit-2	Seed selection and seedling production	1	Demand of various varieties in market		स्वयंअध्यानासाठी
४	Unit-2	Seed selection and seedling production	3	Factor affecting seed germination		स्वयंअध्यानासाठी
५	Unit-3	Soil preparation & transplanting of solanaceous crop	1	Various authorised centers of soil testing		स्वयंअध्यानासाठी

६	Unit-3	Soil preparation & transplanting of solanaceous crop	2	Appropriate time for planting by taking into account of soil, climatic conditions. And planting equipments		स्वयंअध्यानासाठी
७	Unit-4	Soil nutrition management in vegrtable crops	1	Functions of each macro and micro nutrients		स्वयंअध्यानासाठी
८	Unit-4	Soil nutrition management in vegrtable crops	2	Time of application of manures, fertilizers and biofertilizers		स्वयंअध्यानासाठी

शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता मूल्यमापन /परीक्षा यातून वगळण्यात आलेल्या पाठ्य घटकांची यादी  
विषय: Solanaceous crop cultivator (X7) (Class- 9th)

**प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रम**

अनु.क्र	युनिट कोड	घटकाचे नाव	प्रात्यक्षिक क्रमांक	वगळण्यात आलेला आशय तपशील/ प्रात्यक्षिकाचे नाव	विद्यार्थी /शिक्षक हस्तपुस्तिका पान क्रमांक	वगळलेल्या आशयाबद्दल अभिप्राय/सूचना
Part- 'A' Employability skills						
1	Unit-1	Communication skills-1	Session-8	Talking about self	41-45	Self study
2	Unit-1	Communication skills-1	Session-9	Asking question-1	45-49	Self study
3	Unit-1	Communication skills-1	Session-10	Asking question-2	49-54	Self study
4	Unit-2	Self management skills-1	Session-4	Positive thinking	71-75	Self study
5	Unit-3	Information and communication information skills-1	Session-2	ICT tools: Smart phones and tablets-1	87-92	Self study

6	Unit-3	Information and communication information skills-1	Session-3	ICT tools: Smart phones and tablets-2	92-95	Self study
7	Unit-4	Entrepreneurial skills-1	Session-6	Product, service and hybrid business	155-159	Self study
8	Unit-5	Green skills-1	Session-2	Conserving natural resources	178-181	Self study
Part- 'B' Vocational skills						
१	Unit-1	Carry out important horticultural operations	1	Visit a nursery to demonstrate training, pruning and transplanting of seedlings		Self study
२			2	Practices of pruning		Self study
३	Unit-2	Select the seed & procurement of seed	3	Procure seed in appropriate quantity		Self study
४	Unit-2	Select the seed & procurement of seed	4	Identify market rates for solanaceous crop seeds		Self study
५	Unit-2	Plant seeds on seedbed	3	Counting the number of seeds that have germinated as to access mortality rate		Self study
६	Unit-3	Prepare soil for transplanting	2	Prepare the land with ridges and furrow		Self study
७	Unit-3	Apply transplanting of seedlings	3	Demonstrate transplanting of seedlings at appropriate stage & spacing		Self study
८	Unit-4	Macro & micro nutrients in soil and its testing	3	Collect soil testing report		Self study

शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता मूल्यमापन /परीक्षा यातून वगळण्यात आलेल्या पाठ्य घटकांची यादी

९	Unit-4	Apply manures, fertilizers & biofertilizers	1	visit a vegetable farm for applying manures, fertilizers as per the recommended dose to various vegetables	Self study
---	--------	---	---	--	------------

टीप- १) शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता प्राप्त होणाऱ्या मुल्यामापनातून **Solanaceous crop cultivator (X7) (Class- 9th)** करिता वरील पाठ्याघटक वगळण्यात आले आहेत. अंतर्गत मूल्यमापन तसेच वार्षिक परीक्षामध्ये या घटकावर आधारीत प्रश्न विचारले जाऊ नयेत.

२) सदर मजकूर पायाभूत पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे. म्हणजे तो त्या विषयाचा अभ्यासासाठी उपयोगी आहे. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ नाही म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्यानासाठी सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी स्वयंअध्यानासाठी सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल विद्यार्थ्यांनी त्याचा त्यांच्या सवडीने अभ्यास करायचा आहे.

**विषय: Agriculture- Solanaceous crop cultivator (X7) (class-10th)**

**थेअरी अभ्यासक्रम**

अनु.क्र	युनिट कोड	युनिटचे नाव	उपघटक क्रमांक	वगळण्यात आलेल्या उपघटकाचे नाव	विद्यार्थी /शिक्षक हस्तपुस्तिका पान क्रमांक	वगळलेल्या आशयाबद्दल अभिप्राय/सूचना
<b>Part- 'A' Employability skills</b>						
1	Unit-1	Communication skills-2	Session 6	Writing skills- parts of speech	24-31	Self study
२	Unit-1	Communication skills-2	Session 7	Writing skills- Sentences	31-39	Self study
3	Unit-2	Self management-2				
४	Unit-3	Information and communication technology skills-2	Session 2	Performing basic file operations	70-74	Self study
5	Unit-4	Entrepreneurial skills-2	Session-3	Myths about entrepreneurship	94-99	Self study
६	Unit-5	Green skills-2				
<b>Part- 'B' Vocational skills</b>						
१	Unit-1	Irrigation management in vegetable crops	1	Frequency of irrigation required at various stages of plant growth.	2 to 4	Self study
२	Unit-1	Irrigation management in vegetable crops	2	Relative advantages and disadvantages of irrigation equipments	6 to 8	Self study
३	Unit-1	Irrigation management in vegetable crops	3	Critical stages of irrigation in vegetable crops.	10 to 12	Self study
४	Unit-2	Weed control and management in vegetable crops	2	Critical stages of weed control	20 to 22	Self study
५	Unit-2	Weed control and management in vegetable crops	4	Procedure involved in soil solarisation	27 to 31	Self study
६	Unit-3	Integrated pest and disease management in vegetable crop	1	Importance of safe production and safe produce	43 to 45	Self study

७	Unit-3	Integrated pest and disease management in vegetable crop	2	Describe pesticides	48 to 52	Self study
८	Unit-3	Integrated pest and disease management in vegetable crop	3	Advantages of biological control insect, pest and diseases	55 to 58	Self study
९	Unit-3	Integrated pest and disease management in vegetable crop	5	National & international standard of pesticide residues	58 to 62	Self study
१०	Unit-4	Harvest and post harvest management in solanaceous crops	3	Differentiate between climatic & non climatic	63 to 64	Self study
११	Unit-4	Harvest and post harvest management in solanaceous crops	4	Precuations taken during harvesting	65 to 67	Self study
	Unit-4	Harvest and post harvest management in solanaceous crops	5	Harvesting based on demand of type in market, ideal time of harvest and market rates of crops	67 to 80	Self study
१२	Unit -5	Occupational health, hygiene and first aid practices	1	Procedure and steps to be taken to report any accident, incident to appropriate person	78 to 80	Self study
१३	Unit -5	Occupational health, hygiene and first aid practices	2	Application hygiene and safety standard regulateries and codes for vegetables	82 to 85	Self study

**शालेय वर्ष २०२०-२१ करिता मूल्यमापन /परीक्षा यातून वगळण्यात आलेल्या पाठ्य घटकांची यादी**  
**विषय: Solanaceous crop cultivator (X7) (class-10th)**

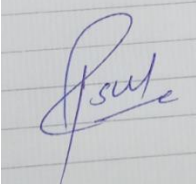
**प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रम**

अनु.क्र	युनिट कोड	घटकाचे नाव	प्रात्यक्षिक क्रमांक	वगळण्यात आलेला आशय तपशील/ प्रात्यक्षिकाचे नाव	विद्यार्थी /शिक्षक हस्तपुस्तिका पान क्रमांक	वगळलेल्या आशयाबद्दल अभिप्राय/सूचना
Part- 'A' Employability skills						
1	Unit-1	Communication skills- 2	Session 6	Writing skills- parts of speech	24-31	Self study

२	Unit-1	Communication skills-2	Session 7	Writing skills- Sentences	31-39	Self study
3	Unit-2	Self management-2				
४	Unit-3	Information and communication technology skills-2	Session 2	Performing basic file operations	70-74	Self study
5	Unit-4	Entrepreneurial skills-2	Session-3	Myths about entrepreneurship	94-99	Self study
६	Unit-5	Green skills-2				
Part- 'B' Vocational skills						
१	Unit-1	Importance of water	1	Enlist the different qualities of irrigation water	4 to 6	Self study
२	Unit-2	Apply weed management at various stages of plant cycle	3	Demonstration of various methods of weed management	२०	Self study
३	Unit-3	Identify pest and understand their behaviour	2	Identify stages of crop and pest incidence	43 to 44	Self study
४	Unit-3	Identify pest and understand their behaviour	3	Diagnose symptoms and extent of damage	४५	Self study
५	Unit-3	carry out the identification of diseases	4	Visit the vegetable farm and identify early symptoms of various types of diseases	४८	Self study
६	Unit-4	Harvesting techniques	2	Properly harvesting vegetables of given crops	६४	Self study
७	Unit-4	Storage and post harvest management	3	Coordinate and negotiate with procurement assistant of the buyer for the best price	६४	Self study
८	Unit-5	Occupational health, hygiene and first aid practices	2	Disposing waste safely and correctly in a designated area	८२	Self study
<p>टीप- १) शालेय वर्षे २०२०-२१ करिता प्राप्त होणाऱ्या मुल्यामापनातून <b>Solanaceous crop cultivator (X7)</b> इयत्ता १०वि करिता वरील पाठ्याघटक वगळण्यात आले आहेत. अंतर्गत मूल्यामापन तसेच वार्षिक परीक्षामध्ये या घटकावर</p>						

आधारीत प्रश्न विचारले जाऊ नयेत.

२) सदर मजकूर पायाभूत पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे. म्हणजे तो त्या विषयाचा अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ नाही म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्यानासाठी सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी स्वयंअध्यानासाठी सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल विद्यार्थ्यांनी त्याचा त्यांच्या सवडीने अभ्यास करायचा आहे.



(Mr. Sul Keshav)



(Ms. Vibha Meshram)